

У Б Ъ О Г Р А Д У 19. Ю н и я. 1856.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪИЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ И. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 3, а за пола године 10. цванцъ. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајцъ. за трипутъ. № 53.

ЦРНИЙ ПРОСИЯКЪ.

(Продужено)

„Докъ судъ недозна одкъ живите или докъ честно какво лице недође, и не да добро сведочанство за васъ.“

Ксавіе хтеде изустити име господина одъ Рембри; али га срамъ задржи и ніе могао свое несрећно положеніе изложити сажаденю оногъ човека, кои се съ нѣмъ врло добро обходіо. Осимъ тога ніе му ни толико времена было остало, да то име изговори.

Текъ што е сирѣчь прокураторъ престао говорити, а црний просіякъ, отворивши нагло врата, уђе и стане предъ нѣга.

„Ко васъ е довде пустіо? Ко сте вы? Шта ће те?“ упыта прокураторъ мрштећи се.

Моє босе ноге нечине никаквогъ шума,“ одговори црнаць. „Я самъ црний просіякъ, и долазимъ, да спасемъ ово дете.“

Ксавіе упрепашћенъ баца погледъ на црнаца.

„Я самъ све чуо,“ продужи овај. „Вы пытате, одкъ онъ живи, я ћу вамъ казати; обете да честанъ човекъ сведочи за нѣга, ево я ћу!“

При овимъ речма усправи се просіякъ са своимъ високимъ стасомъ и прекрсти руке. На нѣговомъ честномъ лицу показиваше се достойна, удалѣна одъ сваке сѣйности гордость. Кралѣвскій прокураторъ, на чіимъ се устанама почело показивати подсмевателно осемейкиванѣ, постане опетъ озбилянъ.

„Говорте,“ рекне онъ, почемъ е опетъ сео на столу.“

IX.

Просіякъ се за часъ прибере.

„Дете е истину говорило,“ узме онъ потомъ речъ; „оно добыя свакогъ месеца 15. луидора. Я самъ тай, кои му ий баца на балконъ.“

„Вы,“ викне Ксавіе, „вы знате дакле — —“

„О томъ ћемо говорити, кадъ будемо сами,“ пресече му речъ црнаць тихимъ, готово нѣжнимъ гласомъ.

Потомъ дода, окренувши се прокуратору:

„Я самъ тай, кои му свакогъ месеца 15 луидора даемъ.“

„Одъ чіе стране?“

„Одъ мое собствене.“

Кралѣвскій прокураторъ слегне раменима. Црнаць му стало гледаше у очи.

„Одъ мое собствене,“ повтори онъ. „Я веѣь одавно просимъ. Познаю ме. Нико непрође поредъ црногъ просіяка а да свою кесу неизвади. И ово дете пружало ми е врло често милостиню, ерѣ е великодушногъ срца. Да самъ хтео, у станю бы было, двапутъ му толико давати!“

„Али изъ когъ узрока даєте му?“

„Изъ когъ узрока?“ викне црнаць; у свима нѣговимъ чертама показа се дубоко искрено чуђењѣ. Пытае ме, изъ когъ му узрока даемъ?“ — Што я пружамъ руку предъ пролазећима, быва само за нѣга, само нѣга ради учиніо самъ се просіякомъ.“

Ксавіе было е блѣій него сама смрть. Срце му е кудало при свакој речи, кою е црнаць изговорио. Чиняше се да га е обузела нека мучећа мисао. На кралѣвскомъ прокуратору примѣтила се забуна, на нѣговомъ строгомъ лицу показало се слабо, али растеће тронуће.

„Вы говорите истину, честный человекъ, я то веруемъ,“ рече онъ; „али е опетъ то чудновата прича. За тако редку и савршену приврженостъ мора да има какавъ снажанъ побужуюћій основъ.“

„Кадъ бы штогодъ іошть теготніе морао чинити,“ одговори црнаць са срдачномъ простодушношћу, „съ радосћу бы я учиніо.“

„Вы дакле милуете овогъ младића?“

Просіякъ погледи Ксавіе-а съ неисказаномъ нѣжношћу.

„Ахъ, дабогме, я га милуемъ“ рекне онъ чувствително. „И како да га немилуемъ?“

Онъ се мало узтезаше. Кралѣвскій прокураторъ, кога е догађай неотично тронуо, слушаше съ вниманіемъ. Ксавіе быяше оборіо очи, као да речъ, кою е имао чути, садржаваше у себи нѣгову последню пресуду.

„Я само нѣга милуемъ на овомъ свету,“ говораше црнацъ далъ, „я га тако любимъ, да самъ хтео сакрити одъ нѣга добротворство, кое кадъ бы дознао одкуда долази, причинило бы му, да бы се морао застидити; я га тако любимъ, да га нисамъ назвао синомъ, я, нѣговъ отаць!“

„Нѣговъ отаць,“ одговори кралѣвскій прокураторъ готово тронуть.

Но Ксавіе покріе лице руками и клоне обезснажень на столицу.

„Црнацъ! просіякъ!“ промумла онъ, „Боже!“

„Немой те му замерити,“ рекне црнацъ прокуратору, бацивши на Ксавіе-а пола неповолянъ пола сажалителанъ погледъ. „Онъ е гордъ као што бива у нѣговимъ годинама. Нѣговъ лажный стыдъ ячій е садъ него нѣгов а благодарностъ. — Сутра ће ме молити за опроштень,“

„Я то желимъ,“ одговори прокураторъ. „Господине,“ продужи онъ окреувши се Ксавіе-у „вы сте слободни. Можете ићи за вашимъ отцемъ.“

Младић се яко уздркѣ при овимъ речма; нѣгове се очи чисто помраче. Онъ виђаше Ёлену у нѣномъ беломъ нагиту, кои е носила прошле ноћи, нѣжный прстъ господичне одъ Рембри показивао му е овогъ старца, кои предъ вратима проси, и кои е нѣговъ отаць! Выше нераздвајаше га одъ Ёлене само проста препона, него непреходима бездна.

Онъ посрне къ вратима; алъ пре неголи пређе преко прага, склопи грчевито руке и притисне иѣ на чело.

„Отче!“ уздане, „бедный отче!“

Онъ се окрене и плачући падне у наручіе просіяка.

„Фала, фала!“ рекне стараць сасвимъ тихо.

Онъ поведе собомъ свогъ сина и почемъ су се очи нѣгове засветлиле одъ изванредне гордості, рекне онъ кралѣвскомъ Прокуратору іоштъ и ове речи:

„Ево видите, да е ово дете великодушногогъ срца.“

После по сата уђу Ксавіе и црный просіякъ у бедну на тавану собицу, у којой последний обитаваше. Младић быяше крайнѣ жалостанъ. Држећи се свои живостны снова, испунѣнъ онимъ будаластимъ бригама и претеранимъ надеждама, у кое они люди падаю, коима е нѣново порекло тайна, Ксавіе мислю е по површнимъ траговима, да црнацъ зна за нѣгову породицу. Шта више кадкадъ представляо е себи, да е можда овай човекъ нѣговъ отаць. Но онъ е ова претерана нагађаня одъ себе одбіао; онъ е себи говоріо, да е лудъ и смеао се своме овоме чудноватомъ копканю, у комъ се често заносіо.

Но садъ ово небыяше више нагађанѣ нити ту быяше веѣ никакве сумнѣ. Страовита, поражаваюћа дѣйствительностъ стаяше предъ нимъ.

Доиста госпоя одъ Рембри ние се ни у сну могла надати, дађе се ова стваръ тако чудновато разрешити. Нѣнъ лецо смишлѣнный планъ бяше таковимъ случаемъ осуећень, кои се ние могао предвидити. Али уко-

лико е ню овай обртай ствари довео къ нѣной цѣли! Та колика бы нѣна радость была кадъ бы се она могла на петый спратъ ове куће попети и своимъ любопытливимъ увомъ на вратима ове ядне таванске собе прислушкивати! Ксавіе додуше овде е быо слободанъ и обезбећень одъ оногъ безчестія, кое е она за нѣга приуготовила; али кадъ человекъ любви девойку изъ отмѣне куће, шта е боль, или быти власти подозрителанъ непознатый, или признаный синъ црногъ просіяка?

Ксавіе ние знао ништа о замкама, кое му е Маркиза плела, онъ ние знао такође ни поводъ, изъ когъ е она гледала нѣму нашкодити, но све нѣгове мисли быле су управлѣне на Ёлену, и садъ познавши отца, быо е изгубіо сваку надежду.

Но опеть охрабри се нѣгово добро срце и борило се противъ очаянія. Онъ се труђаше оногъ человека любити, кога е тайна и велика оданостъ према нѣму завилла у таму, докъ га ние случай принудіо изъ ове таме изићи. Нѣгово срце быяше испунѣно дивленѣмъ, сажалѣнѣмъ и нѣжношћу справъ бедногогъ отца, кои е быо жертвовао радость синовнѣ любви среѣни свогъ сина.

Кадъ е ушао у собу, узме руку просіяка и притисне е на свое прси.

„Мое прво чувство,“ рекне онъ, „быяше неблагодарностъ, моя прва речъ боязливостъ. Обетелъ ми опростити отаць?“

„Ћути!“ пресече му беседу просіякъ као съ некимъ смиреннымъ страхопочитанѣмъ, „Ћути мое дете! Незови ме твоимъ отцемъ, ерѣ овде, овде ће насъ онъ чути.“

„Ко?“ упыта Ксавіе зачућень.

„Онъ,“ одговори црнацъ, „Онъ.“

Онъ пружи прстъ на оружіе висеће поредъ прозора.

Ксавіе одъ свега тога ние поняо ништа.

„Онъ,“ дроуджи просіякъ, кои е одъ унутрашнѣгъ узбуђења уздрктао се быо.

И бришући сузе, дода:

„Мой добарый господинъ!“

У срцу Ксавіе-овомъ засія се надежда, одъ кое му срце задркти.

„Изясните се,“ моляще онъ, „за име Бога, изясните се боль.“

Просіякъ мааше полако главомъ.

„Младый господинъ ние сынъ сирома црнаца,“ рекне онъ, почевши неотично своимъ црначкимъ простимъ езыкомъ, што му се увекъ догађало, кадъ га е споменъ повраћао на давно прошле догађае.

Ксавіе небыяше кадаръ одговорити. Само нѣгове изрогачене очи и яко лупанѣ слепъ очію издаваше нѣгову любопытностъ страомъ испунѣну.

Црнацъ пружи іоштъ еданпуть руку и поваже на ново офицерскій шеширъ и капетанске еполете, кое поредъ прозора висау.

(продужиће се)

ДОМАЋЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

По „Званичнимъ Новинама“ постављенъ въ Рачуноводитель Главне Контроле Јованъ Бабићъ за Протоколисту Совѣтске Канцеларіе.

Т У Р С К А.

У Цариграду 1. Юнія. Врло су непријатне вѣсти, које пишу „Пей-у“ изъ Пере. „Вѣсти, које изъ своју краєва царства овамо стижу,“ вели тай дописатель, „врло су неповольне и озбиљне. Сва е Арабія у бунтовномъ станю. Новый Шерифъ уваћенъ е у Мекки; бунтовници прогласили су цара за збаченогъ. Сирія е такође у великомъ волнованю. — Велика часть мале Азіе задае бригу: особито пакъ страше се сви озбиљны догађая у Цезареи, гди е сва посада подь оружје сазвана.

— У Бугарској преотимаю ма разбойничке чете; а и у Македоніи, Тесалии и Епиру не влада башъ найвећа тишина и мирт. — У Цариграду е велика часть Муслманаца врло огорчена противъ Христіяна. По удаљнимъ краєвима вароши, бацаю се дѣца каменѣмъ на свакогъ, кои шеширь носи, па и самъ лордъ Стратфордъ де Редклифъ, кога се пре свакъ живыи страшію, нападнуть е недавно овако. — Говори се да Султанъ намѣрава, изнети барякъ пророкоаъ, (које одъ времена яничарске буне год. 1824. нѣ чинѣно) и да закуне савъ народъ, да се савѣстно управляю по Хат-Хумаюму. — Краће, разбойничества и убійства нису никадѣ тако у Цариграду учестана была, као садъ. — У Цариграду предстои промѣна министерства, и тако очекую само, да се Али-паша врати“

Ф Р А Н Ц У С К А.

У Паризу 8. Юнія. Данашній „Монитеръ“ обнарођава проєктъ органичногъ сенатскогъ заключеня у смотреню регентства. Истыи гласи овако:

I. О р е г е н т с т в у

Чланакъ 1. Царъ е малолѣтанъ до навршеня 18. год.

Чланакъ 2. Кадъ малолѣтныи царъ ступи на престоль, а покойныи царъ нѣговъ отаць нѣ пре смрти свое обнародовао никакавъ актъ, кои бы садржавао опредѣленя у смотреню регентства државе, то е у томъ случаю царица-мати регентка (привремена управителька државе) и нѣой припада надгледанѣ надъ нѣнымъ малолѣтнимъ сыномъ.

Члан. 3. Царица - регентка неможе се преудати.

Члан. 4. Ако нема царице, то припада регентство, ако царъ нѣ явнымъ или тайнымъ актомъ каквымъ другиче наредію, првомъ французскомъ принцу, а ако и овога небы было, другомъ комъ французскомъ принцу по реду наслѣдія.

Члан. 5. Ако небы было никаквогъ за регентство способногъ принца, то у случаю томъ поставля регента

сенать, кои ће сазвати регентскій савѣтъ. У случаю ако царъ нѣ наименовао регентскій савѣтъ, то га поставля министерскій савѣтъ заедно са председателѣма сената, законодавногъ тѣла и државногъ савѣта. До наименованя регента управляе државнымъ пословима министри, кои ће сачинити коллегіюмъ и рѣшавати по вышини гласова.

Члан. 6. Регентъ и членови регентскогъ савѣта мораю быти Французи и мораю быти стари 21. годину.

Члан. 7. Явныи актъ, коимъ царъ чини опредѣленя у смотреню регентства, быће управљенъ на сенать, и оставиће се у нѣгоу архиву.

Члан. 8. Свакій актъ регентства свршаваће се у име малолѣтногъ цара.

Члан. 9. До пунолѣтства царегоу упражнява царица-регентка или регентъ у мѣсто малолѣтногъ цара царску власть у целомъ своемъ пространству, нити ће быти ова власть ограничена правама уступљнымъ регентскомъ савѣту. Сва закона опредѣлена, коя се односе на неприкосновеность царскога лица, односе се и на царицу — регентку и на регента.

Члан. 10. Чинодѣйствованѣ царице - регентке или регента започеће се одма непосредственно по смрти царевой.

Члан. 11. Ако малолѣтныи царъ умре и остави брата за престолонаслѣдника, онда трае регентство царице или регента безъ никаквогъ прекиданя или обновљеня формалитета.

Члан. 12. Регентство царичино престае, ако по реду престолонаслѣдія дође на престоль еданъ принць, кои нѣ сынъ царичинѣ. И у томъ случаю поставиће се регентство по чланку 4. и 5. овогъ сенатскогъ заключеня.

Члан. 13. Ако малолѣтныи царъ умре и остави круну малолѣтному цару одъ друге породичне линіе, то ће остати регентъ у чинодѣйствованю до пунолѣтства новога цара.

Члан. 14. Францускій принць, кои е збогъ свога возраста или изъ буди каквогъ другогъ узрока спречень, ступити на регентство у тренутку смрти цареве, неће ни после, кадъ бы се та сметня уклонила, моћи ступити на регентство. Регентъ, кои е при смрти царевой постављенъ, остае дакле и далѣ регентъ до пунолѣтства царегоу.

Члан. 15. Само царичино регентство има право надъ лицемъ малолѣтногъ цара. Надзиранѣ надъ малолѣтнимъ царемъ, врховно надгледанѣ нѣговогъ дома и надзиранѣ надъ нѣговымъ воспитаніемъ добья царица. Ако мати малолѣтногъ цара нѣ жива, то ће се надзиранѣ надъ малолѣтнимъ царемъ предати ономъ лицу, које регентскій савѣтъ за то наименоуе. Ни регентъ нити нѣгови потомцы могу на то опредѣлени быти.

Чланак 16. Ако регентка-царица или регентъ јошће за живота царева нису положили заклетву у смотреню упражняваня регентства, то е полажу они на еванђелие малолѣтномъ на престолу седећемъ цару, и то у присутствіи Француски принцева, членова регентскогъ савѣта, министра, велики офицера круне, и кавалѣра великогъ крста почестне легіе, и у присутствіи сената, законодавногъ тѣла и државногъ савѣта.

Чланак 17. Заклетва, коју ће имати регентка-царица или регентъ полагати, гласи овако:

„Заклинѣмъ се, да ћу бити цару вѣрна (вѣранъ); заклинѣмъ се, да ћу сходно уставу, сенатскимъ заключенјима и законима државнимъ владати, да ћу права народна и права царскога достоинства невредима одржавати, и да ћу при упражняваню мое власти свакадъ имати у виду мою одаѣностъ према цару и према Француской, и да ћу цару одма чимъ постане пунолѣтанъ, вѣрно предати у руке власть, кое упражняванъ мени е повѣрено было.“

Ову заклетву ставиће државный министеръ у протоколъ. Заклетву пакъ подписаће регентка-царица или регентъ, принцеви царскога дома, членови регентскогъ савѣта и министри.

II. О регентскомъ савѣту.

Чланак 18. За ово време малолѣтства царевогъ быће поставлѣнъ регентскій савѣтъ. Овај ће бити саставлѣнъ:

1. изъ Француски принцева;
2. изъ лица, коя е царъ или явнымъ или тайнымъ актомъ на то опредѣлио.

Ако царъ пакъ ніе у смотреню томъ никакво разположенъ учиніо, то ће сенатъ поставити петъ лица за членове регентскогъ савѣта.

Члан. 19. Нїеданъ членъ регентскогъ савѣта не може одъ царице регентке, нити пакъ одъ регента збаченъ бити.

Члан. 20. Царица регентка или регентъ сазива регентскій савѣтъ, и предсѣдава у ньму. Царица-регентка или регентъ може коме одъ Француски принцева, или коме одъ членова регентскогъ савѣта, предати предсѣдаванъ.

Члан. 21. Регентскій савѣтъ имаће нужно и абсолютномъ вышномъ гласова рѣшавати: 1.) о женидби

царевой; 2.) о обявама рата и заключеню уговора о миру, савезу, и трговини, и 3.) о потврѣнню установны (органичны) сенатски заключена. При равномъ брою гласова рѣшава гласъ царице-регентке или регента. А и ако е предсѣдаванъ пренешено на друго лице, то ће при равномъ брою гласова ипакъ царица-регентка или регентъ рѣшавати.

Члан. 22. Регентскій савѣтъ имаће у свима остальнымъ питанняма, коя му буду предложена одъ регентке-царице или регента, само савѣтователный гласъ.

III. Разна опредѣлѣнія.

Члан. 23. За време траяня регентства трайће све еднако управа добара круне по постоећимъ законима. Отрошеню и употреблѣнню прихода рѣшаваће се по старымъ убичаенымъ формама подъ аукторитетомъ регентке-царице или регента.

Члан. 24. Лични издатцы регентке-царице или регента сачиняваю одну часть бюджета круне. Суму ће опредѣлити регентскій савѣтъ.

Члан. 25. У случаю одсутства регента при ступаню малолѣтногъ цара на престолъ, ако ніе царъ у смотреню томъ пре свое смрти разположенъ учиніо, управлаће се државнымъ пословима до долазка регента по последнѣмъ ставу 5. чланка овогъ настоѣгъ сенатскогъ заключена.

Предсѣдатель државногъ савѣта: Барошъ.

С. де-Паріе

С. де-Роае.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Цариграду 8. Юнія — Решидъ паша одпутовао е у Египетъ; онъ као да е пао у немилость. Забранѣнъ е извозъ коња, рогате стокѣ и оваца изъ неки провинція, кое у месу оскудицу трпе.

У Атини 9. Юнія. Францускій посланикъ Мерае збацио е Францускогъ конзула у Хидри Кондуріота.

У Бомбаю (источной Индіи) 14. Мая. Санталска племена опетъ се буве; а и кодъ Мопласа у Малабару, влада бунтовно разположенъ и раздраженостъ. Близу Низагпатама, сѣверно одъ Емедрас-дивизије, као да оће такође да букне буна. — Краль одъ Аве (царъ бирманскій) шалѣ едно посланство у Вашингтонъ.

Увозна е трговина врло жива.

О Г Л А С И.

Подписаный дае подъ кирию кафану г. браће Лѣотића у Смедереву, коя постои у чаршии, на пијаци. Съ истомъ кафаномъ иду 7. соба за путнике, еданъ мутвакъ, еданъ аръ за конѣ и шупа за кола, подъ којомъ има и бунаръ съ добромъ водомъ. Ко бы желіо узети ову кафану подъ кирию одъ данасъ за унапредакъ на одну годину и еданавѣстъ месецій, нека се

у истой кафани подписаноме погодбе ради пријавити изволи.

(4—6)

У Смедереву 30. Мая 1856.

ИЛИЯ МЛАДЕНОВИЋЪ,
Арендаторъ.

КЊИЖЕВНА ОБЗНАНА.

Съ предстоєћимъ обзнаноме се свима Г. Г. учительима, и другимъ ли-

цама, кои су доброту имали на књигу Г. Радовановића директора „Обшта Знаниа“ предплатити, да иста књига единствено изъ нагомиланы при књигопечатњи послова ніе до конца Мая готова могла изићи; него ће за цело до Петровадне т. г. изъ печати изићи, и одма разпослана бити.

Факторъ књигопечатњи,

ФИЛИПЪ ВАЛТЕРЪ.